

Quince líneas – Autors diversos

Faroni és un personatge de ficció creat pels ficticis protagonistes de *Juegos de la edad tardía*. No és casualitat que l'autor, Luis Landero, estigui vinculat a l'enigmàtic Círculo Cultural Faroni, l'entitat responsable de la convocatòria del premi de relat hiperbreu. De fet, Landero és també qui signa el pròleg del llibre *Quince líneas*, que recull una selecció dels millors contes presentats al premi. En aquest pròleg, Landero afirma que «la realitat no s'ofereix, sinó que s'ha d'inventar», i suggereix que el Círculo Cultural Faroni és també un invent seu, així com els 78 contes que aplega el llibre. Si aquesta darrera hipòtesi fos certa, no podríem sinó treure'ns el barret davant l'exhibició de personalitats creadores, de pseudònims, heterònims, estils i idiolectes que desplega el llibre.

Manen els cànons que el conte hiperbreu no superi els tres quarts de quartilla o, segons altres tabulacions, les quinze o disset línies. Conegut també amb els noms de conte brevíssim, conte ràpid, miniconte o minificció, va néixer fa mil·lenis a Xina i ha adquirit un cert desenvolupament en els països hispanoamericans des de fa uns trenta anys, quan la revista *El Cuento* en va començar a publicar sistemàticament i en va convocar un premi específic. Si ja el conte *tout court* és breu, el conte hiperbreu duu fins al límit la condensació de la trama, amb el benentès que no hi ha conte sense acció. La «llibertat fatal» del creador topa així amb un constrenyiment tan notable com l'extensió, fet que el situa de ple en l'espai de l'el·lipsi i el suggeriment. És per aquest motiu que el conte hiperbreu és anomenat «haiku en prosa», i per això mateix se situa a cavall entre la prosa i la poesia, entre la literatura i el somni. El conreu d'aquest gènere en miniatura exigeix una contenció, una agilitat i una concentració que no estan a l'abast de tots els autors. Entre els més notables de tots els temps podem destacar Txuang Tzu, Ambrose Bierce, Franz Kafka, Gómez de la Serna i els autors de *Les mil i una nits*.

Els contes hiperbreus no responen a una estructura preestablerta, sinó que cada conte digne d'aquest nom reinventa i redissenya el gènere. Sí que podem, en canvi, agrupar per motius de semblança alguns dels contes antologats pel Círculo Cultural Faroni. Així, en un primer bloc hi col·locaríem les miniatures pròximes a l'ocurrència, a l'acudit: enginy xocant. En un altre bloc hi situaríem els minicontes que, malgrat la brevetat, encara tenen temps de parar un parany, de preparar una sorpresa que obre una línia de fuga inesperada a l'última línia o a l'última paraula. Un tercer bloc englobaria els textos més inquietants, els que proposen una situació inconclusa que el lector ha d'acabar d'armar.

Tant els contes d'aquests tres grups com els que no responen a cap tipologia conjunta recorren sovint a referents literaris. L'explicació és senzilla: l'autor del miniconte no té temps de presentar el personatge, de manera que n'elegeix un que el lector ja coneix i el col·loca fora de context, en una situació fecunda i significativa. Els

personatges literaris als quals el recull *Quince líneas* extreu el rendiment més elevat són Déu i Aquil·les.

La qualitat dels setanta-vuit contes hiperbreus reunits pel Círculo Cultural Faroni oscil·la dins un compàs respectable. El lector s'hi pot capbussar amb la seguretat que viatjarà per una ràpida successió de mons possibles, d'on sortirà més ric en sensacions sense la necessitat d'invertir un temps valuós: els minicontes són el gènere literari dels lectors que tenen pressa.

La millor manera d'acabar aquest comentari -més concís que mai- és, em sembla, reproduir un dels contes més breus del recull. L'he triat perquè reuneix algunes de les característiques que justifiquen l'argument de dos llibres de contes tan rellevants com el *Decameró* i *Les mil i una nits*, ja que en tots aquests casos els narradors utilitzen els contes per ajornar, i possiblement superar, una situació de perill mortal: «*Y entonces la princesa y el príncipe... El asesino esperó a que la abuela terminara el cuento*».